

Praktyka budowania szlaków turystycznych opartych na lokalnym partnerstwie (na przykładzie Zielonych Szlaków – Greenways)

Ujsoły, 16.02.2012

Krzysztof Florys – Fundacja
Miejsc i Ludzi Aktywnych

zielone szlaki - greenways

Program Zielone Szlaki - Greenways

www.greenways.pl

zielone szlaki - greenways

ASSOCIATION EUROPÉENNE DES VOIES VERTES
EUROPEAN GREENWAYS ASSOCIATION
ASOCIACIÓN EUROPEA DE VÍAS VERDES

EUROPEAN CYCLISTS' FEDERATION

sustras

JOIN THE

Danish Cyclists Federation

Véloroutes
Voies Vertes

Allgemeiner
Deutscher
Fahrrad-Club

VÍAS VERDES

zielone szlaki - greenways

CZYM SĄ ZIELONE SZLAKI - GREENWAYS?

zielone szlaki - greenways

Wielofunkcyjne zielone korytarze dla niezmotoryzowanych użytkowników promujące zdrowy styl życia i ekologiczne podróżowanie

**CZYM SĄ
ZIELONE
SZLAKI -
GREENWAYS?**

zielone szlaki - greenways

**Szlaki dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, tworzone
wzdłuż rzek, tradycyjnych, historycznych tras handlowych,
naturalnych korytarzy przyrodniczych i kolei**

**CZYM SĄ
ZIELONE
SZLAKI -
GREENWAYS?**

Szlaki zarządzane przez społeczności lokalne służące ochronie i interpretacji dziedzictwa i ożywianiu gospodarki

**CZYM SĄ
ZIELONE
SZLAKI -
GREENWAYS?**

zielone szlaki - greenways

Naturalne korytarze łączące obszary chronione
oraz tereny cenne przyrodniczo

CZYM SĄ
ZIELONE
SZLAKI -
GREENWAYS?

Szlaki oznakowane w terenie (wg standardów PTTK) posiadające logo szlaku wyposażone w infrastrukturę

**CZYM SĄ
ZIELONE
SZLAKI -
GREENWAYS?**

zielone szlaki - greenways

**Bezpieczne rekreacyjne szlaki/ścieżki
zwłaszcza na terenach miejskich**

**CZYM SĄ
ZIELONE
SZLAKI -
GREENWAYS?**

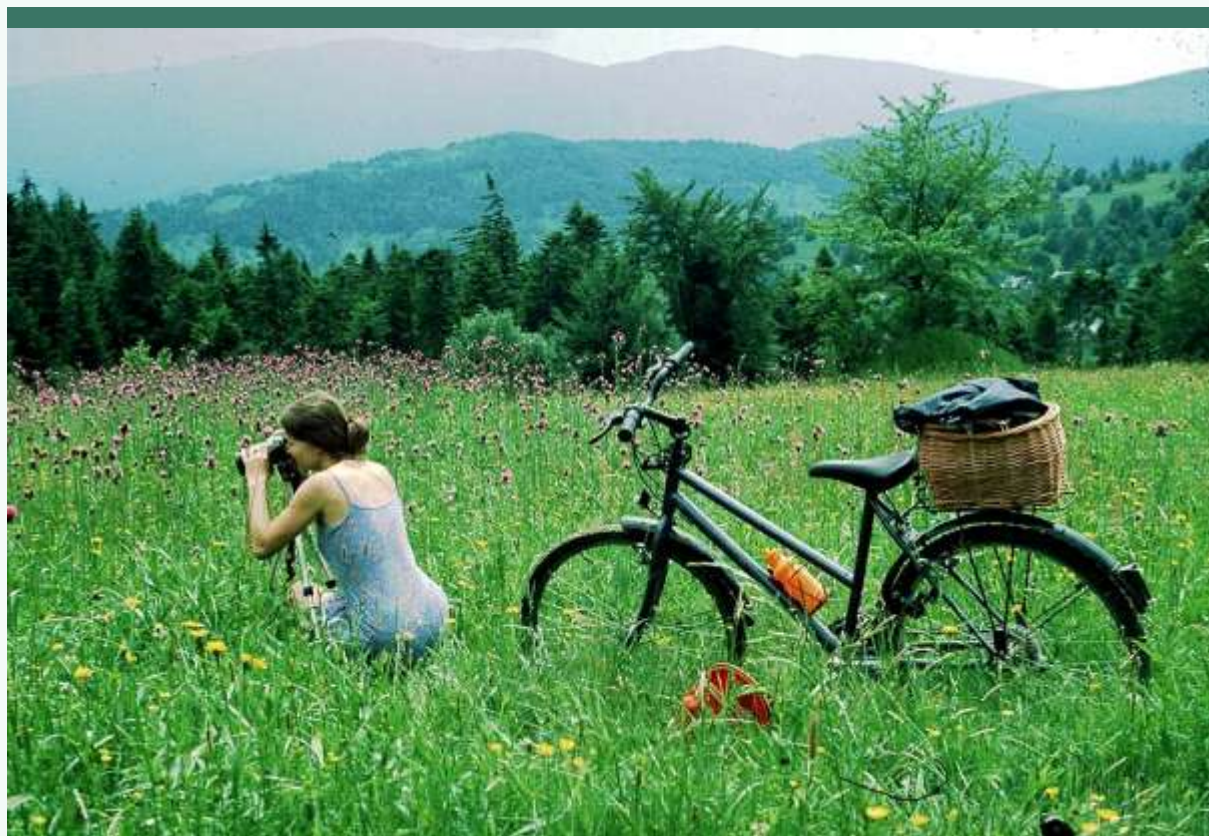

zielone szlaki - greenways

**Produkty turystyczne tworzone w oparciu
o założenia turystyki zrównoważonej
(zwłaszcza ekoturystyki i turystyki dziedzictwa)**

**CZYM SĄ
ZIELONE
SZLAKI -
GREENWAYS?**

KATEGORIE ZIELONYCH SZLAKÓW

- Długodystansowe zielone szlaki (*long-distance greenways*)
- **Lokalne zielone szlaki (*local greenways*)**
- Miejskie zielone szlaki (*urban greenways*)

KRYTERIA OGÓLNE

obowiązkowe dla wszystkich kategorii zielonych szlaków

- Zielony szlak – greenway to **oznakowana w terenie trasa**, która ma odrębną **nazwę** (zawierającą określenie “zielony szlak” lub “greenway”), **logo** oraz **motyw** – temat przewodni.
- **Informacje o szlaku są udostępnione** w formie **ulotek, map** lub **przewodników**, istnieje **strona internetowa** dotycząca szlaku oraz **system informacji** wzdłuż trasy (m.in. tablice i punkty informacyjne).
- Szlak spełnia podstawowe **kryteria bezpieczeństwa**, szczególnie dla rowerzystów i pieszych, oraz jest rozwijany i zarządzany przez **głównego koordynatora** (organizacja, instytucja, samorząd lokalny itp.) w porozumieniu i **we współpracy** z innymi partnerami z regionu.
- Szlak **jest częścią** istniejących lub **projektowanych strategii** i planów rozwoju transportu i turystyki, wpisuje się w sieć komunikacyjną i turystyczną regionu i poszczególnych gmin oraz jest powiązany z systemem transportu publicznego.

Wszystkie szlaki greenways w Europie Środkowo-Wschodniej są realizowane zgodnie ze wspólnymi założeniami:

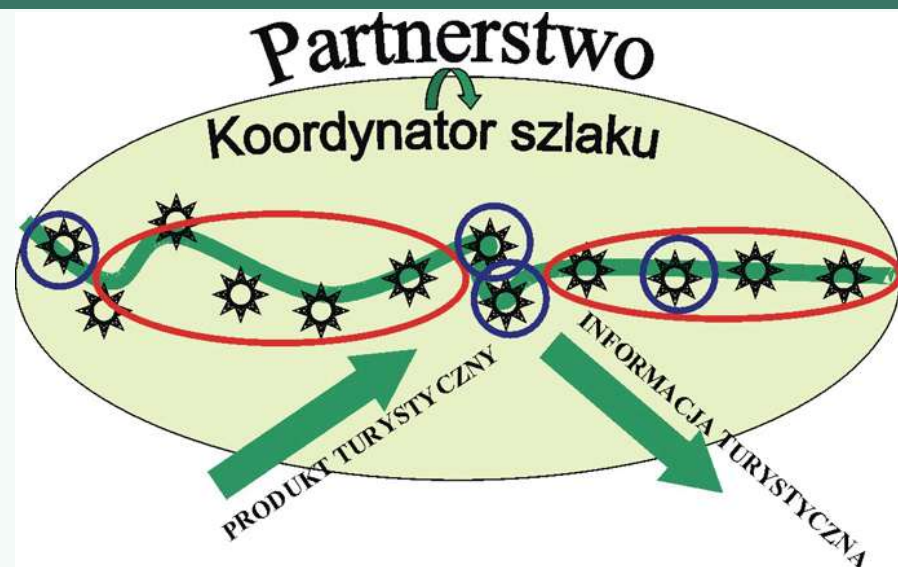
1. Wspieranie i **aktywizacja społeczności lokalnych** - rozwój lokalnej **przedsiębiorczości**, tworzenie **miejsc pracy** i dodatkowych **źródeł dochodów**, odtwarzanie oraz ochrona **tradycyjnych zawodów**;
2. **Ochrona przyrody i dziedzictwa kulturowego** oraz zachowanie krajobrazu;
3. **Korzystanie z lokalnych zasobów** - bazy noclegowej i gastronomicznej, usług turystycznych i przewodnickich oraz lokalnych produktów;
4. **Współpraca** pomiędzy krajami, regionami, miastami, miejscowościami oraz ich **mieszkańcami**;
5. **Pomoc społecznościom lokalnym** w odkrywaniu i wzmacnianiu **tożsamości kulturowej i społecznej**, **poprawa warunków i jakości życia**;
6. **Dostarczanie informacji** i umożliwianie turystom dogłębszego **poznania regionu**, jego problematyki, lokalnych inicjatyw, działań, organizacji etc.;
7. **Promowanie niezmotoryzowanych form transportu** oraz **przyjaznych dla środowiska form turystyki**, rekreacji i sportu;
8. Stwarzanie poruszającym się po mieście możliwości korzystania z **bardziej zrównoważonych form transportu** - do poruszania się po mieście pieszo, rowerem lub korzystania z transportu publicznego, zamiast używania własnego samochodu,
9. **Zachęcanie ludzi do ruchu**, **poprawa zdrowia i bezpieczeństwa w podróży i aktywnym wypoczynku**.

Metodologia greenways: Podstawowe elementy składowe zielonego szlaku (1)

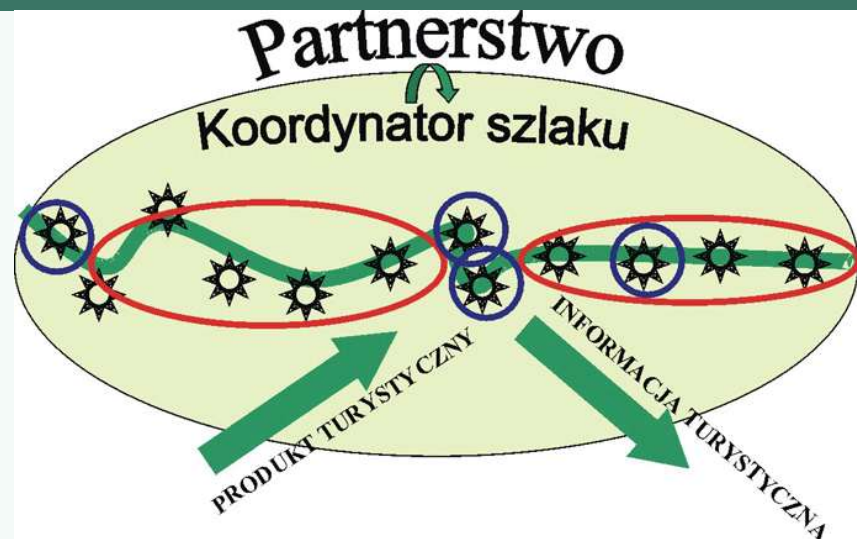
1. Oznakowana główna oś - „backbone trail”

Główna oś łączy miejsca atrakcyjne pod względem krajoznawczym, przyrodniczym, kulturowym i historycznym. Szlak powinien być wyposażony w małą infrastrukturę - miejsca wypoczynkowe, spójne graficznie tablice informacyjne z mapami i logo szlaku. Szlaki rowerowe powinny prowadzić drogami o utwardzonej powierzchni o niskim natężeniu ruchu samochodowego. Modelowe szlaki - greenways, zgodnie ze standardami zachodnioeuropejskimi, prowadzą **specjalnie wybudowanymi ścieżkami**, które są bezpieczne i nie kolidują z ruchem samochodowym.

Metodologia greenways: Podstawowe elementy składowe zielonego szlaku (2)

2. Oznakowana sieć różnorodnych, tematycznych szlaków i pętli lokalnych
Szlaki i pętle lokalne wpisane są w **główną oś** zielonego szlaku. Są to ścieżki i trasy rowerowe, piesze, konne, wodne, dla narciarstwa biegowego, bryczek konnych etc. Służą rekreacji, interpretacji dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz edukacji ekologicznej.

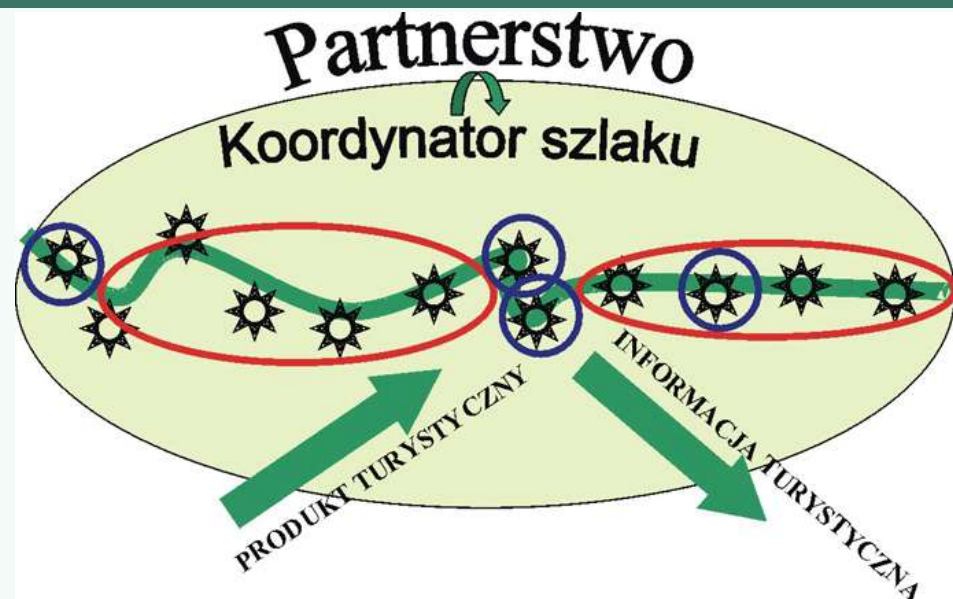

Metodologia greenways: Podstawowe elementy składowe zielonego szlaku (3)

3. Produkt turystyczny zgodny z zasadami turystyki zrównoważonej

Na zielonym szlaku oferowane są **specjalistyczne produkty turystyczne** dla turystów indywidualnych lub grup zorganizowanych. Ważnym składnikiem każdej oferty są **wydawnictwa turystyczne** - mapy i przewodniki.

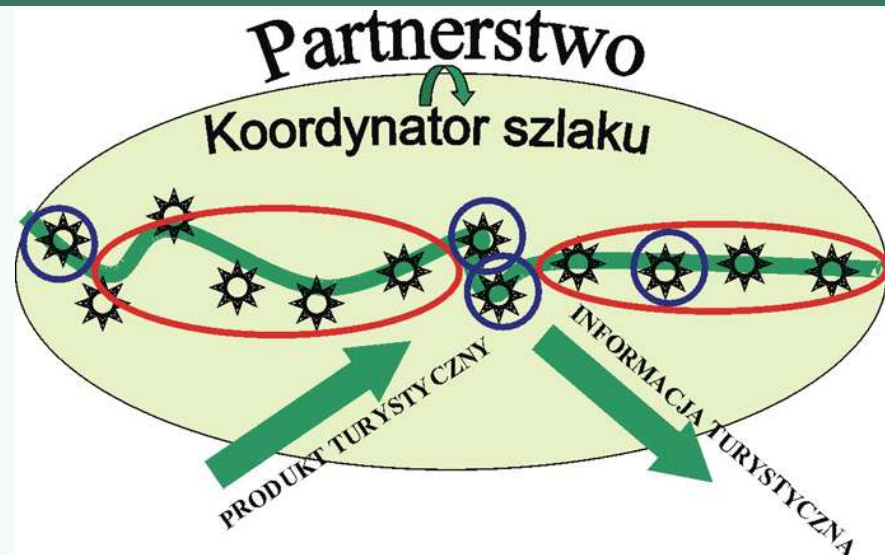

Metodologia greenways: Podstawowe elementy składowe zielonego szlaku (4)

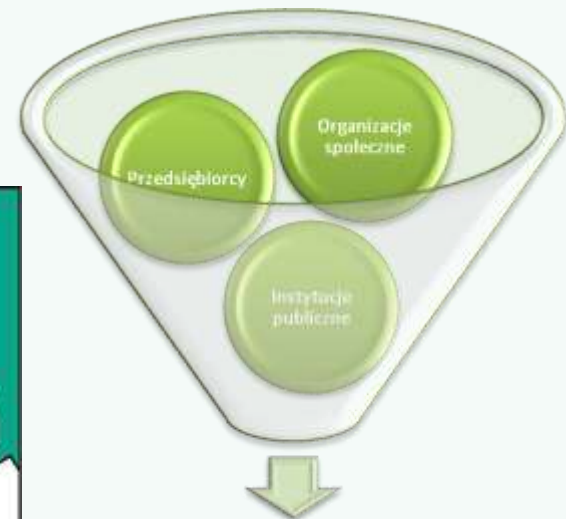
4. Partnerstwo w regionie i koordynator szlaku

Każdy zielony szlak jest realizowany przez **grupę partnerów** składającą się z **organizacji pozarządowych, samorządów lokalnych i firm.**

Partnerzy podpisują **deklarację udziału** w projekcie i wybierają **głównego koordynatora szlaku** oraz **koordynatorów lokalnych** (w przypadku szlaków długodystansowych).

Grupy Partnerskie

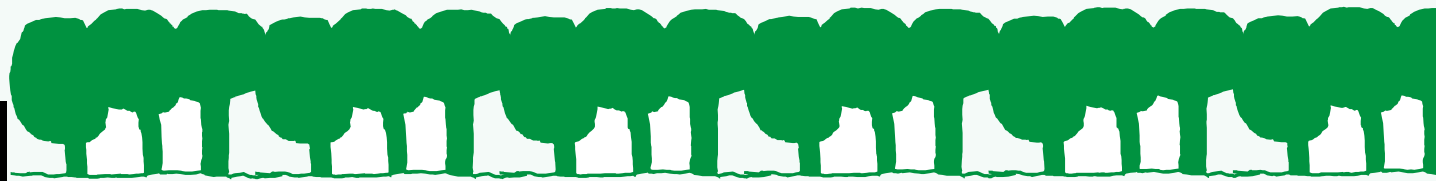
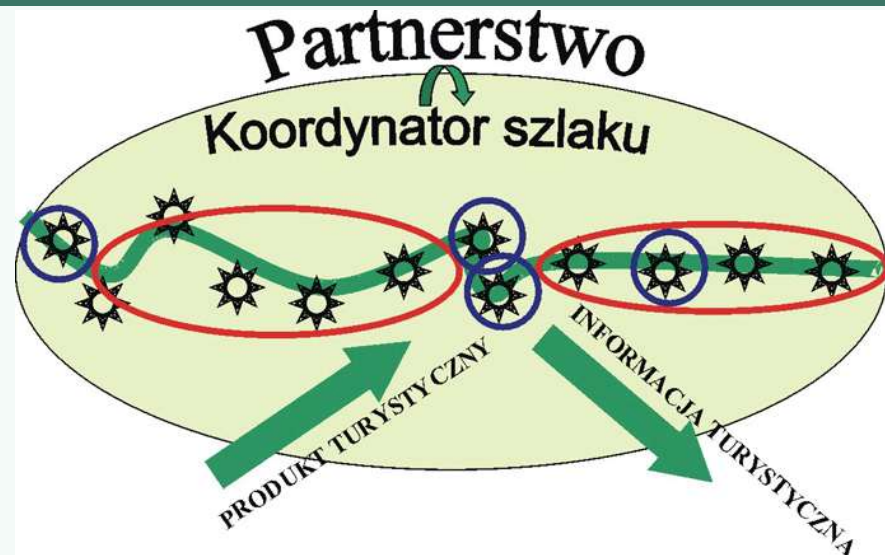

Grupa Partnerska

Metodologia greenways: Podstawowe elementy składowe zielonego szlaku (5)

5. Lokalne inicjatywy na rzecz ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego

Na zielonym szlaku prezentowane są **lokalne inicjatywy, społeczne projekty, które realizują pełni pasji i kreatywności ludzie** - liderzy organizacji pozarządowych, animatorzy kultury, artyści, twórcy ludowi, dzieci i młodzież, nauczyciele, przedsiębiorcy i in.

Etapy tworzenia zielonych szlaków

I etap: „organizacja”

- określenie **pomysłu na szlak** (temat, myśl przewodnia, zasięg geograficzny), **pozyskanie partnerów** z trzech sektorów społecznego, publicznego oraz gospodarczego,
- opracowanie i podpisanie **deklaracji współpracy** zawierającej wizję projektu,
- wybór **koordynatora szlaku** oraz **koordynatorów lokalnych** (koordynatorów odcinków szlaków w przypadku tras długodystansowych),
- wybór **nazwy szlaku i opracowanie logo**,
- przygotowanie **koncepcji przebiegu szlaku**,
- opracowanie **audytu turystycznego w konsultacji z partnerami** (inwentaryzacja atrakcji przyrodniczych i kulturowych, imprez kulturalnych i artystycznych, bazy turystycznej, lokalnych produktów i inicjatyw społecznych).

Etapy tworzenia zielonych szlaków

II etap: „wizualizacja”

- opracowanie **projektu technicznego oznakowania szlaku**,
- włączenie do partnerstwa **samorządów lokalnych**, w tym władz dużych miast na szlaku,
- pozyskanie **środków finansowych** na wizualizację szlaku,
- **oznakowanie głównej nitki szlaku i tematycznych pętli regionalnych** (oznakowanie kierunkowe i informacyjne wykorzystujące logo szlaku greenways).

Etapy tworzenia zielonych szlaków

III etap: „promocja i sprzedaż produktu turystycznego”

- opracowanie **pomysłów na oferty/produkty turystyczne** na szlaku wraz z segmentacją rynku,
- pozyskanie **partnerów z branży turystycznej** - opracowanie **produktu turystycznego** i jego **sprzedaż** na rynku,
- przygotowanie, publikacja i dystrybucja **materiałów informacyjno-promocyjnych** (mapy, przewodniki, informatory, strony www) - na początku najważniejsza jest MAPA szlaku
- **STRONA WWW (!)**, nowe technologie

Etapy tworzenia zielonych szlaków

IV etap: „wspieranie lokalnych inicjatyw”

- zapewnienie finansowania lokalnych projektów na rzecz ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego - SZLAK GREENWAYS MUSI BYĆ WYPEŁNIONY LOKALNYMI INICJATYWAMI angażującymi społeczność lokalne (jest to jeden z jego głównych wyróżników). Najbardziej popularnymi lokalnymi inicjatywami na szlakach greenways są m.in.: imprezy kulturalne i artystyczne, galerie i sklepy lokalnych produktów, warsztaty rzemieślników i artystów, ekomuzea, szkolne ostoje przyrody, ośrodki edukacji ekologicznej, etc.

Etapy tworzenia zielonych szlaków

V etap: „tworzenie infrastruktury szlaku”

- tworzenie **małej infrastruktury wokół szlaków** - miejsca wypoczynkowe, tablice i punkty informacyjne, etc.,
- włączanie **gestorów bazy noclegowej i żywieniowej** w inicjatywę szlaku; zachęcanie branży turystycznej do pozyskiwania **zielonych certyfikatów** oraz podnoszenia jakości i kategorii swoich usług,
- **DOCELOWO: pozyskiwanie środków finansowych na etapowe budowanie ścieżek niekolidujących z ruchem samochodowym, którymi będzie biegła główna oś szlaku.** W pierwszej kolejności należy zadbać o odcinki szlaku przy dużych miastach wprowadzające i wyprowadzające podróżujących do miast.

Zielone szlaki – greenways

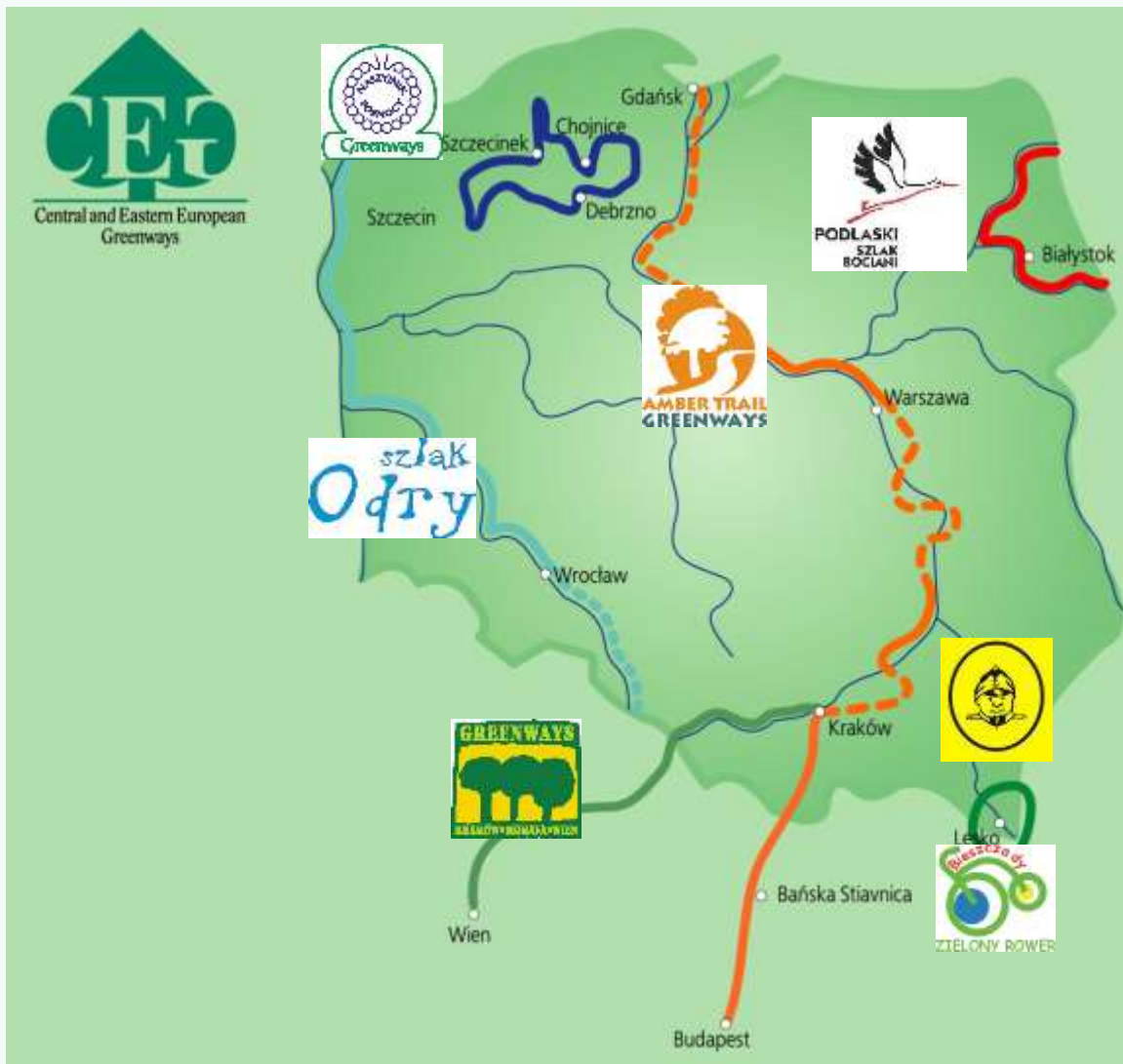

Praktyczny poradnik

pod redakcją Dominiki Zaręby

Biblioteka
Partnerstwa

Koordynatorzy Greenways

Krajowa Sieć Grup Partnerskich

Krajowa Sieć
Grup Partnerskich
(24 Grupy,
zrzeszające
605 podmiotów)

- Deklaracje
- Licencje
- Umowy koordynacji

Na szczeblu lokalnym Program "Zielone Szlaki - Greenways" jest realizowany we **współpracy z ponad 200 lokalnymi partnerami - samorządami (urzędy marszałkowskie, urzędy miast i gmin), organizacjami pozarządowymi, szkołami i firmami.**

- Na poziomie krajowym program buduje współpracę z kluczowymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się turystyką, dziedzictwem i ochroną środowiska, takimi jak:
- Polska Organizacja Turystyczna (POT) oraz regionalne organizacje turystyczne,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (PTTK),
- Polska Izba Turystyki (PIT),
- Polska Agencja Rozwoju Turystyki (PART),
- uczelnie wyższe: Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie (Wydział Form Przemysłowych), Akademia Świętokrzyska w Kielcach, Uniwersytet Jagielloński (Towarzystwo Doktorantów UJ).
- placówki dyplomatyczne: Konsulat USA w Krakowie
- Euroregiony (Euroregion "Śląsk Cieszyński", Euroregion Beskidy").

Krajowi Partnerzy

Jakość na zielonych szlakach

- System akredytacji greenways
- Zgłoszenie - wniosek, staż kandydacki, certyfikacja szlaków – ewentualne przyjęcie do sieci;
- weryfikacja spełnienia kryteriów istniejących greenways – ewentualne wykluczenie z członkostwa w sieci
- Rada zielonych szlaków
- Certyfikacja środowiskowa i turystyczna

przyjazny-rowerom.pl

Eko-Certyfikaty

„PRZYJAZNY ROWEROM” (Bike Friendly) to krajowy system certyfikacji obiektów turystycznych i innych, które promują zrównoważony transport uwzględniający specyficzne potrzeby rowerzystów i turystów rowerowych.

realizacja zasad zrównoważonej
turystyki w małych i średnich
przedsiębiorstwach
oraz organizacjach turystycznych

Lokalne Centrum
Aktywności
Ekologicznej
(LCAE)
i Zielona Flaga

Certyfikat Zielone Biuro

Dla firm biurowych oraz urzędów

OBOWIĄZKI CZŁONKÓW SIECI ZIEŁONYCH SZLAKÓW

- **tworzenie koncepcji przebiegu szlaku** w regionie w porozumieniu z lokalnymi partnerami
- **wytyczenie szlaku** (koordynacja)
- **utrzymanie szlaku** (koordynacja)
- **wsparcie tworzenia infrastruktury** szlaku
- **inwentaryzacja** miejscowych **zasobów dziedzictwa** (przyrodniczych i kulturowych)
- **wsparcie** realizacji **inicjatyw** na szlaku (konkursy, promocja, ew. małe granty)
- **włączanie inicjatyw i imprez lokalnych** w działania na szlaku
- **tworzenie i sieciowanie produktu turystycznego**
- **promocja Szlaku** (kalendarz imprez – niezbędne kryteria dla imprez i dobieranie w charakterze konkursu)
- **budowanie** lokalnego/regionalnego **partnerstwa** dla szlaku
- **Promocja i wdrażanie** środowiskowych **certyfiakatów** jakościowych

Promocja i korzyści z bycia w sieci

Możliwość realizacji wspólnych projektów na szczeblu krajowym jak i międzynarodowym

Możliwość spotkań, wizyt studialnych, warsztatów i szkoleń – Pomoc w tworzeniu szlaków oraz produktu ekoturystycznego na nich

*Promocja na targach turystycznych,
agroturystycznych*

*Promocja w trakcie organizowanych przez
FPdŚ „Krajowych dni Partnerstwa
Lokalnego” sierpień-wrzesień*

-Biuletyn Fundacji wysyłany do dziennikarzy

-Biuletyn informacyjny sieci

-Kalendarz imprez

-Promocja na forum międzynarodowym

-Publikacje

Europejska Nagroda Greenways

Premio europeo de las Vías verdes 2003

Presentación de los premiados y los finalistas.

Central and Eastern European
Greenways

FUNDACJA
PARTNERSTWO
DŁA ŚRODOWISKA

MENU

- ▶ What are greenways?
- ▶ GWs History
- ▶ Greenways network in Central and Eastern Europe
- ▶ Greenways Program in Poland
- ▶ Greenways thematic initiatives
- ▶ Ecotourism & heritage tourism
- ▶ Support Greenways Program
- ▶ Contact us

NEWS

Solidarity Cycling Tour in Belarus. 15.08-15.09
2007-07-24

European Greenways Award
2007-07-13

arch...

Greenways Calendar

Publications

Welcome to greenways.pl

GREENWAYS are multi-functional heritage trails developed along natural corridors, rivers, historical trade routes and railways. They link regions, tourist attractions and community initiatives, providing support for environmentally-friendly tourism and recreation, promoting healthy life-styles and non-motorized transport, including cycling, walking, horse-riding, boating. They generate opportunities for improving quality of life and environment, revitalizing local economies, promoting local products, encouraging enterprise among local people and protecting unique natural, landscape and cultural values.

The Central and Eastern European Greenways (CEG) initiative is being implemented across Central and Eastern Europe through the Environmental Partnership for Sustainable Development (EPSD) Association, which includes member foundations: operating in Poland, Czech Republic, Slovakia, Hungary, Romania and Bulgaria.

GALLERY

GWS NETWORK - LONG DISTANCE GREENWAYS

zielone szlaki - greenways

Krzysztof.florys@mila.org.pl

